

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
Кафедра психології діяльності в особливих умовах

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи з дисципліни
«Сучасні управлінські, інформаційно-психологічні технології»
для здобувачів магістерського рівня вищої освіти
заочної форми навчання
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Черкаси 2022

ЗМІСТ

1 ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	3
2 ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	3
3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	4
4. ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ	5
ВАРІАНТ № 1	5
Завдання 1	5
Завдання 2.....	8
Завдання 3.....	9
ВАРІАНТ № 2.....	10
Завдання 1.....	10
Завдання 2.....	12
Завдання 3.....	13
ВАРІАНТ № 3.....	14
Завдання 1.....	14
Завдання 2.....	16
Завдання 3.....	17
ВАРІАНТ № 4.....	20
Завдання 1.....	20
Завдання 2.....	22
Завдання 3.....	23
ВАРІАНТ № 5.....	24
Завдання 1.....	24
Завдання 2.....	26
Завдання 3.....	27
ВАРІАНТ № 6.....	28
Завдання 1.....	28
Завдання 2.....	30
Завдання 3.....	31
ВАРІАНТ № 7.....	32
Завдання 1.....	32
Завдання 2.....	34
Завдання 3.....	36
ВАРІАНТ № 8.....	37
Завдання 1.....	37
Завдання 2.....	39
Завдання 3.....	40
ВАРІАНТ № 9.....	42
Завдання 1.....	42
Завдання 2.....	44
Завдання 3.....	44
ВАРІАНТ № 10.....	46
Завдання 1.....	46
Завдання 2.....	48
Завдання 3.....	49
5. ЛІТЕРАТУРА.....	50

Контрольну роботу з навчальної дисципліни «Сучасні управлінські, інформаційно-психологічні технології» виконують здобувачі вищої освіти, які навчаються на заочній формі навчання за другим магістерським рівнем вищої освіти, спеціальністю 263 «Цивільна безпека», за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист».

Метою контрольної роботи є закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами в курсі «Сучасні управлінські, інформаційно-психологічні технології», розвиток навичок професійного мислення на конкретному робочому місці через підготовку та оформлення контрольних робіт, вдосконалення власних поняттєвих засобів аналізу і техніки їх використання.

1 ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Сучасні управлінські, інформаційно-психологічні технології» виконується індивідуально кожним студентом згідно з графіком екзаменаційних сесій.

Варіанти виконання контрольної роботи обираються за останньою цифрою шифру (крім титульного листа, він для всіх однаковий). Студенти, шифр яких закінчується на 0, виконують завдання № 10.

В процесі роботи студент повинен:

- провести пошук необхідної інформації та вибрати зміст матеріалу необхідний для представлення в якості відповідей на п'ять поставлених завдань;
- розробити та обґрунтувати можливі власні позиції у вирішенні завдань;
- розробити структури відповіді;
- розробити форму подання призначеної для відповіді інформації для її оформлення;
- провести перевірку відповідності посилань, власних думок і переліку використаної літератури;
- оформити матеріал.

2 ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Закінчена та оформлена контрольна робота здається студентом у відділення заочного навчання на перевірку викладачем.

У випадку відсутності зауважень викладач підписує роботу та засвідчує допуск до наступної форми підсумкового контролю.

Якщо викладач має зауваження до змісту контрольної роботи або її оформлення, він складає перелік зауважень та повертає роботу студенту на доробку. Після усунення зауважень робота повинна бути повторно подана на перевірку з обов'язковим додатком переліку попередніх зауважень.

Для зарахування контрольної роботи подаються повні розкриті відповіді на поставлені питання. Контрольна робота оцінюється: "зарахована", "незарахована". Контрольна робота може бути не зарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього;

– не виконано або не вірно виконано одне із завдань;

При оцінці враховується:

- обґрунтованість вибору матеріалу, повнота його розкриття;
- зміст і форма відповідей на запитання;
- уміння демонструвати у роботі власну дослідницьку позицію ;
- ступінь самостійності, оригінальність роботи;
- якість виконання і оформлення роботи.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Правильне оформлення роботи не є тільки формальним питанням. Мова йде не лише про красоту оформлення, але й про технічний рівень, пізнавальний зміст та технічну культуру її виконання відповідно до правил написання текстових документів у відповідності з вимогами державних стандартів.

Контрольна робота виконується у форматі аркушу А4 (210×297 мм) та має бути оформлена відповідно до вимог ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». Заповнення аркушів ПЗ виконується чорним кольором машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом з одного боку білого паперу, 14 шрифтом, через 1,5 інтервалу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через один інтервал, за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – не менш 20мм, лівий – 30, правий – 15мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

На титульному листі необхідно вказати назву навчального закладу, предмету, що вивчається, кафедри, номер залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові, адресу (Додаток 1).

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані державною мовою, акуратно оформлені. У тексті роботи повинні бути чіткі лінії, букви, цифри та інші знаки. Написання тексту повинно бути однаково чорним. Помилки, описки і графічні неточності виправляються зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на те саме місце (або між рядками) виправленого тексту чорного кольору машинним способом чи від руки.

Абзацний відступ повинен бути однаковим для всього тексту і дорівнювати п'ятьом знакам.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки розділів слід розташовувати в середині рядку з нової сторінки, друкувати великими буквами без крапки наприкінці. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати без крапки наприкінці малими буквами, крім першої великої.

Якщо заголовок складається з двох чи більше речень, їх розділяють крапкою. Переноси слів у заголовках не допускаються.

Відстань між заголовком і наступним чи попереднім текстом дорівнює одному рядку.

Не допускається розміщати заголовки підрозділу, пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після нього розташований тільки один рядок тексту.

В тексті контрольної роботи обов'язковим є посилання на використані джерела, перелік яких наводиться у списку літератури. У список використаної літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

На останньому листі роботи необхідно вказати перелік використаної літератури. Номери посилань у тексті збігаються із номерами у списку літератури.

Список літератури оформлюється відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 або <http://vak.in.ua/>.

4. ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ

Варіант № 1

Завдання 1

Завдання на розвиток спроможності мислити системно, формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із ситуацій, які були впродовж тижня, таку, що можна вважати типовою та важливою у виконанні обов'язків на робочому місці, де ви працюєте. Її буде необхідно проаналізувати.

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
<p>Ви, <i>хочете</i>: зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність</p> <p>Ви: <i>відчуваєте</i>: опір, переживаєте за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання</p> <p>Ви <i>маєте</i>: думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість</p>	<p>активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.</p>	<p>контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я</p>

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими ви думали, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків і колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати, що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати відповідь викладачу.

Таблиця 2.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

Назва ситуації _____.

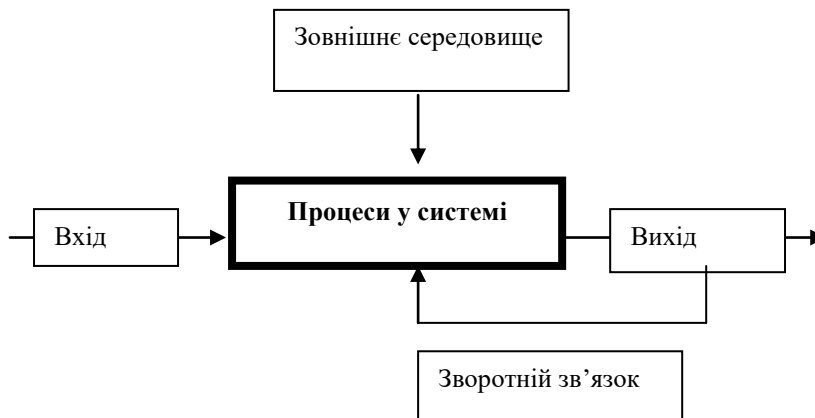
№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління</p> <p>забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того «що треба»; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого 			

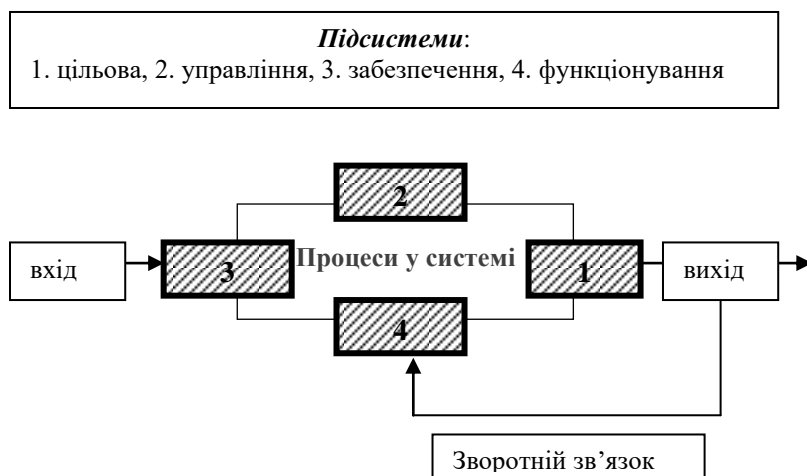
	вони;			
3.	Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання: 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові;			
4.	Підсистема функціонування може бути спрямоване на: 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			

Допоміжні матеріали

«

Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Поняття „процеси ” у системі може бути розкриті через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

1. Дайте характеристику того, як необхідно визначати напрямки психологічної підготовки рятувальників та за ними моделювати якості необхідні для роботи у звичайних та екстремальних умовах. Зробіть це з опорою на таблицю 1. Варіант визначення робочого місця для моделювання психологічних факторів виберіть самостійно. Які із зроблених Вами описів можна назвати «системними» і до якого концепту віднести? Чи можна до концепту «професіографічний аналіз діяльності»? Чим це корисно психологу-практику? Які із зроблених Вами описів є корисними керівникам підрозділів у проведенні психологічної підготовки? Чим?

Таблиця 1

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеоспостерігач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Завдання 3

Керівнику для розпізнавання ознак «готовності – не готовності» рятувальників та їх аналізу необхідно знати: 1) де в особистості відбувається злам чи зміни, 2) у який спосіб виявити ознаки змін. Відповідь на це питання дає таблиця 8.

1. Заповніть клітини таблиці 8 прикладами, які Ви, як керівник наведете підлеглим, щоб було зрозуміло зміст таблиці.

2. За допомогою прикладів покажіть як визначити: а) на яких рівнях особистості відбуваються зміни, б) специфіку проходження психологічної напруженості на кожному рівні у ситуаціях «готовності – не готовності» рятувальників.

Таблиця 8

Рівні прояву психологічної готовності (напруженості та адаптованості)

Зміни особистості на різних рівнях	Прояви міри психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах		Методи виявлення психологічної готовності
	<i>Напруженість</i>	<i>Адаптованість</i>	
соціально-психологічному	небажання показати себе із негативної сторони	виконання діяльності нарівні, якого очікує колектив	Спостереження, аналіз висловлювань про свою готовність
	боязкість неправильних оціночних суджень начальника та співробітників	наслідування більш досвідчених, впливи працівників, які мобілізують	
індивідуально-психологічному (особистісному і функціональному)	сумніви у спроможності подолати труднощі	впевненість у собі, товаришах, колективі	Аналіз технології виконання дій, аналіз ситуації виникнення потреби спостереження
	підвищена емоційна реакція на вплив труднощів	позитивна мотиваційна установка на подолання труднощів	
	зосередженість уваги на своїх переживаннях	безпомилковість дій	
	боязкість помилитися, зробити не так	зібраність, зосередженість, скоординована реакція на розпорядження	
	поява недоцільних рішень та діяльності		
психофізіологічний	відхилення психофізіологічних реакцій	стабілізація на рівні	психофізіологічні методи

Варіант № 2

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає начальник штабу цивільного захисту, таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її необхідно буде проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуєте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповіді, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

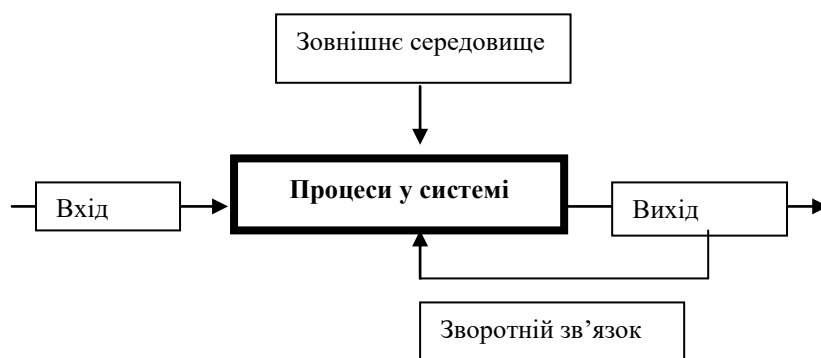
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

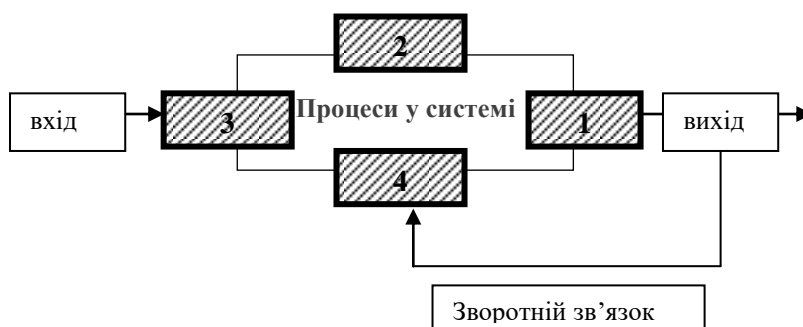
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
 1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Зробіть аналіз поняття «моделювання психологічних факторів на занятті». Які дії в межах цього поняття необхідно зробити а) керівнику заняття, б) психологу? Розробіть рекомендації керівнику заняття на проведення наступних занять. Обґрунтуйте власні поради. Що необхідно контролювати під час відвідування заняття для того, щоб висновки не були суб'єктивними? Які конкретні показники підготовки та проведення?

Завдання 3

Вашу увагу як: а) психолога, б) керівника занять з психологічної підготовки, в) керівника підрозділу, в) рятувальника у випадку взаємодопомоги, – необхідно зосереджувати на проявах, ознаках «готовності» чи не «готовності» рятувальника. Це методичний інструмент для практичного визначення стійкої чи ситуативної психологічної готовності через спостереження за ситуацією та її аналіз. За допомогою табл. 7 зробіть це. Заповніть табл. 7, де замість найменувань показників найменуйте та внесіть ті показники чи ознаки, що Ви спостерігали, мали в досвіді, чи ознаки з інших джерел та їх описів, наприклад, художньої літератури. Як отримати ще необхідну для аналізу інформацію? Чи можна використовувати цей методичний інструментарій для розпізнавання ознак «готовності – не готовності» до інших спеціальностей, посад, робочих місць?

Таблиця 7

Показники та критерії психологічної готовності фахівця

Показники психологічної готовності		Критерії психологічної готовності рятувальника
Зовнішні	Внутрішні	
якість дій під час виконання завдань, вправ	налаштованість	безпомилковість, своєчасність, чіткість, типові для даної особистості психічні реакції, ступінь усвідомлення, контролю за почуттями
особливості реакцій та поведінки	мотивація, установки на виконання завдання, впевненість у надійності техніки та засобів захисту, вміння контролювати почуття та керувати ними	
особливості вегетативних реакцій		типові фізіологічні реакції

Варіант № 3

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає начальник частини (воєнізованої, газо- та гірничорятувальної, пожежної), таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

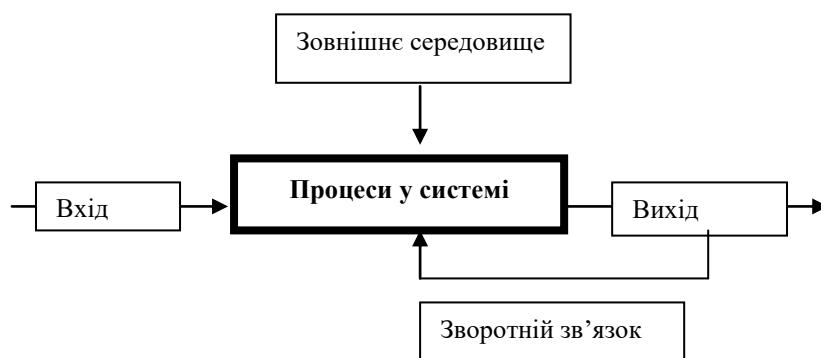
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

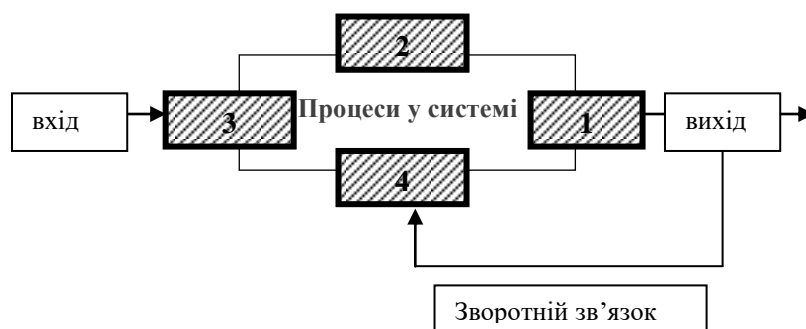
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкриті через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Порівняйте обсяг та зміст понять, які характеризують «технологію» в межах психологічної підготовки. Порівняйте з технологією на виробництві Розкрийте в чому відмінності? Які основні одиниці технології? Для чого введено це поняття в обіг у практиках психологічної підготовки? Розкрийте які технології Ви знаєте для роботи в підрозділі?

Завдання 3

Які на Вашу думку засоби саморегуляції у діяльності пожежних-рятувальників не вказані автором (табл. 7,)? Підійдіть критично, як це необхідно в межах наукового методу. Доповніть перелік пропозиціями. Обґрунтуйте власні думки.

Зробіть подібний перелік для іншого робочого місця, яке оберіть власноруч за табл. 1.

Таблиця 1

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеоспостерігач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Таблиця 7

Екстремальні чинники та засоби саморегуляції у діяльності пожежних-рятувальників

Екстремальні чинники, що долає рятувальник під час виконання завдань	Засоби саморегуляції, які необхідні для успішного подолання цих труднощів
<ul style="list-style-type: none"> – обмеженість часу; – не передбачуваність; – стиснутість у часі перебігу подій екстремальної ситуації; – єдиний можливий засіб розв'язання питання; – здатність до прийняття нестандартних рішень, які є єдино можливим засобом досягнення успіху; – здатність до прийняття нестандартних рішень в ситуаціях дефіциту засобів досягнення успіху; – дефіцит інформації; – невизначеність міри ризику; 	<p>1. Здатність асоціювати соціальну значущість екстраполяцією особистісного усвідомлення значущості.</p> <p>2. Засоби</p>

<ul style="list-style-type: none"> – невизначеність динаміки розвитку загрозливих чинників ситуації; – невизначеність кінця терміну перебування у небезпечній ситуації; – контроль над неадекватними реакціями на ситуацію, які стають гальмом досягнення успіху, в першу чергу для самої людини; з огляду на те, що це колективно-групова діяльність, є характеристики такої діяльності, пов'язані з необхідністю контролю над неадекватними реакціями інших, зокрема, тих, хто включений в єдину смислову низку виконання завдання; – жорстокість, нестандартність, винятковість діяльності її щоденною, щохвилинною близькістю загрози смерті; – діяльність в екстремальних умовах ставить людину перед жахливими видовищними ситуаціями, які вона не витримує емоційно; – діяльність специфічна, тим, що потребує побудови плану дій, пошуку засобів реалізації дій, з тим, щоб вибрати найсуттєвіші прояви діяльності, які вимагають постійної саморегуляції з метою подолання екстремальності та досягнення бажаного результату; – непередбачуваність зміни ситуації, що зумовлена багатофакторністю впливів на перебіг подій в екстремальних ситуаціях; – необхідність швидкого визначення мети дій (розв'язання завдання із розміщенням сил та засобів на місці пожежі); – відшукання засобів та способів її досягнення (на основі самооцінки, уявлень особистості про себе); – аналіз наявної ситуації та прогноз її можливих перетворень – створення моделі наявної та передбачуваної ситуації: – прихований характер інформації про можливий розвиток ситуації («Вогонь має душу: ти його чекаєш тут, а він виривається там, і нічого не можеш зробити, якби знав про наявність ходу на горищі. На твоїх очах згорає двоповерховий красень дім від маленького сарайчика-прибудови»); – передбачення можливих результатів та наслідків власних дій для себе та оточення («Розвідку провів сам, взяв ствол, рукав, притушив, працюйте тепер, хлопці»); – антиципація дій оточенням, передусім значущим; – невизначеність із розміщенням сил та засобів; – роботи на висоті; – робота в темряві; – індивідуальна неповторність небезпек («...не знаєш планування, підвалу»»); – безпека вибуху; – безпека обрушення конструкцій, де працюють виконавці” – страх, що хтось постраждає з підлеглих; 	<p>самонавіювання</p> <p>3. Контроль або здатність усвідомлювати співвідношення, яке має поведінка із завданням в ситуації.</p> <p>4. Встановлення міри відповідності активності специфіці ситуації.</p> <p>5. Внесення коректив у прояви бажаної активності при знаходженні відхилень.</p> <p>6. Визначення специфіки моменту і початкового етапу.</p> <p>7. Знаходження можливості корегувати діяльність.</p> <p>8. Контроль над мисленнєвими операціями для розв'язання завдань в ситуаціях.</p> <p>9. Засоби регуляції, які адекватні ситуації.</p> <p>10. Активізація себе на дії, виходячи з самоповаги, із значущості свого “Я”.</p> <p>11. Бачення свого “Я” в різних іпостасях.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> – стони, постраждалих, вид покалічених, поранених, яких відвозять машини швидкої допомоги; – крики дорослих, дітей про допомогу; – крики про те, що будуть пригати з п'ятого поверху; – тривале, на весь час гасіння, очікування якоїсь небезпеки; – багаточасове безперервне виконання обов'язків; – ризик враження електричним струмом («Під'їжджаємо, бачу, щит - електричний назвні, а вимикач десь у середині, в полум'ї»); – брак часу; – холод, вологість, мокрота; <p>безпосереднє відчуття, мокрого одягу, взуття, захисної маски на обличчі («...не відчуваєш ні холоду, ні мокрого одягу, думаєш про те, як скоріше гасить»);</p> <p>розуміння того, що ціна ризику власним життям може бути високою (врятоване життя людини із верств населення, які в сьгоднішніх соціально-економічних умовах України є соціальними ізгоями «врятуєш алкоголічку»).</p>	
---	--

Варіант № 4

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає начальник управління (відділу) цивільного захисту у, таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

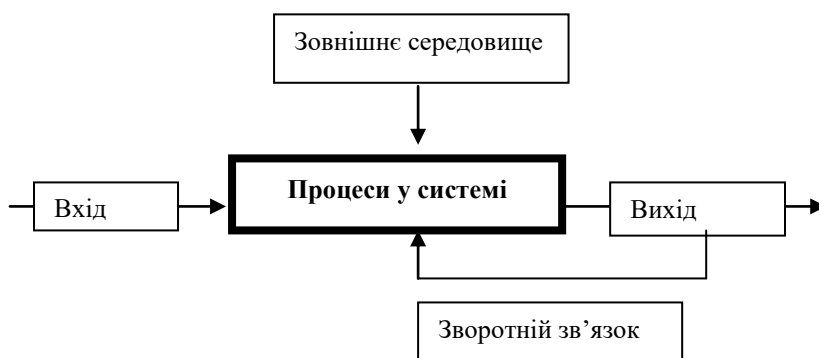
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

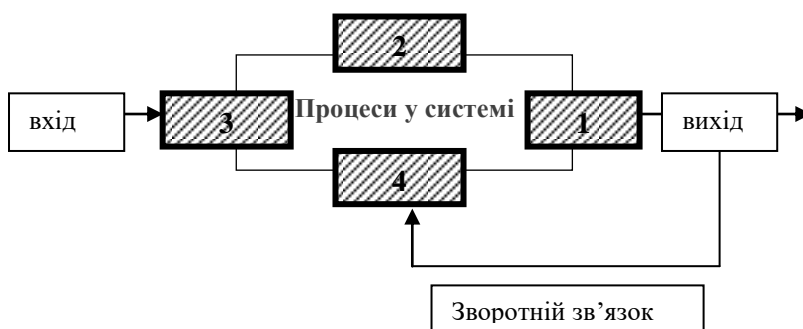
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Дайте характеристику моделювання навантажень на пізнавальну сферу особистості в різних умовах. Посаду виберіть за табл. 1. Які вимоги до інтелекту та розумового розвитку рятувальника та у яких ситуаціях висунуто,? Перед якою необхідністю він поставлений? Які із зроблених Вами описів труднощів корисні для моделювання на занятті: а) з психологічної підготовки, б) полосі перешкод, в) інших заняттях, г) тактико-спеціальних навчаннях, д) у перебігу чергування?

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеоспостерігач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Завдання 3

- Змоделюйте для ситуацій психологічної підготовки рятувальників труднощі: а) моральні, б) фізичні, в) психологічні. Розкрийте відповідний перелік ситуацій, з огляду на виконання обов'язків в умовах ведення бойових дій. Як з'ясувати причини помилкових дій: а) викликані невпевненістю, б) через професійну або іншу не підготовленість.
- Розкрийте, що входить до змісту психологічної підготовки рятувальників? Чи вмієте визначати межі прикладання власних зусиль? Розкрийте, які: а) знання, вміння та навички, б) погляди та переконання, в) мотиви та установки, д) якості особистості, – необхідно покращити та в яких ситуаціях? Для цього заповніть таблицю 3.

Таблиця 3

	Результати психологічної підготовки
Знання	
Вміння та навички	
Погляди та переконання	
Мотиви та установки	
Якості особистості	

Варіант № 5

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає начальник оперативного відділу (сфера цивільного захисту), таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

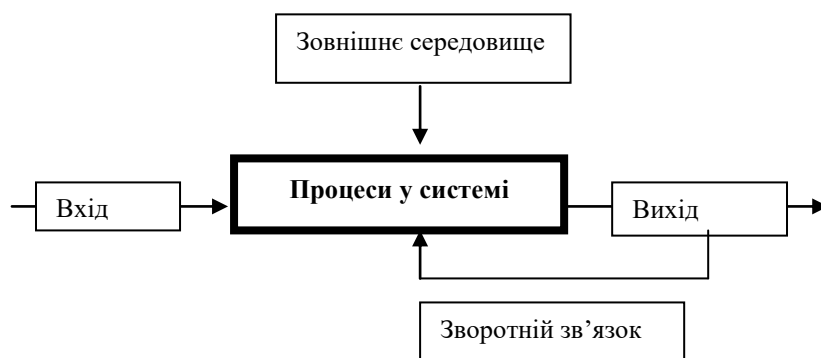
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

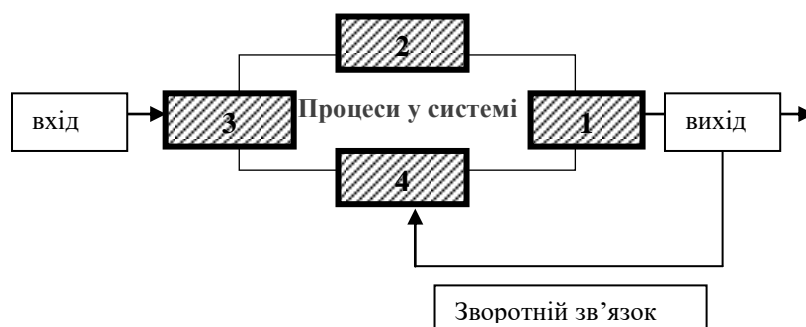
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
 1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Проаналізуйте поняття «підготувати засоби моделювання навантажень». Розкрийте його зміст та обсяг для проведення заняття. Як проконтролювати кількість та якість підготовлених засобів? Хто це може зробити у підрозділі рятувальників? За якими конкретними показниками? Як з'ясувати час експонування засобу? Зробіть рекомендації керівнику заняття щодо підготовлених ним засобів, їх психологічного наповнення

Завдання 3.

1. Визначити до яких компонент особистості рятувальника необхідно віднести наступні передбачувані результати психологічної підготовки. Для цього заповніть таблицю 3. Напишіть їх назви зверху вниз починаючи із обізнаності.

Таблиця 4

Результати психологічної підготовки	Компоненти особистості рятувальника
що характеризують готовність до успішних дій у складних умовах навчальної та професійної діяльності (сміливість, рішучість, витримка, самовладання, винахідливість, емоційно-вольова стійкість)	
щодо необхідності і можливості подолання труднощів та управління своїми психічними станами та діяльністю	
долати труднощі навчальної та професійної діяльності, управління своїми психічними станами та діяльністю	
прагнення рятувальника до активних дій у складних умовах навчальної та професійної діяльності.	
щодо психічних труднощів навчальної та професійної діяльності, їх впливу на психіку, засобів управління власними психічними можливостями	

Варіант № 6

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає командир (начальник) підрозділу (сфера цивільного захисту), таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

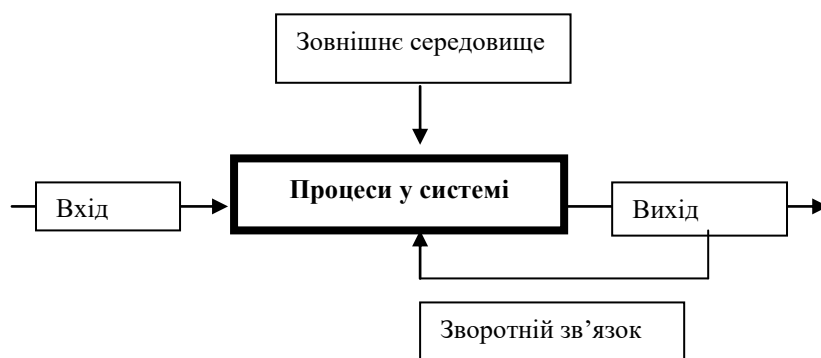
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

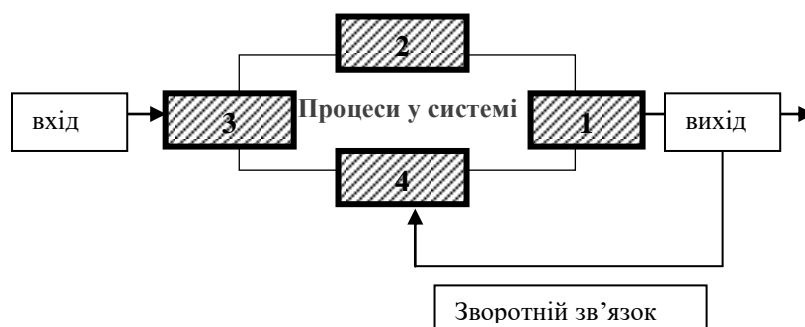
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрите через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Як з'ясувати яке саме явище психіки змодельовано керівником заняття та міру його навантаження на рятувальника? Обґрунтуйте відповідь. Напишіть якими засобами можна змодельовати навантаження на а) емоційну сферу рятувальника, б) когнітивну сферу, в) поведінкову сферу. Обґрунтуйте. Розпишіть підготовлені засоби по групам. За якими критеріями виокремленні ці групи? Чи можуть вони бути використаними також для діагностики явища «емоційної стійкості рятувальника»?

Завдання 3

Зробіть рекомендації а) викладачу, а) керівнику частини, б) керівнику підрозділу, в) керівнику заняття, – у який спосіб перевести зміст до якого він прикладає зусилля (див. ліва колонка табл. 5) у зміст психологічної підготовки (див. права колонка табл. 5)? Яку поставити мету? Якими це зробити засобами? У якій послідовності діяти? Зробіть це конкретно для кожної позиції у лівій колонці: від знань до якостей. Зміст, зокрема, чи це історія України, чи державність, чи інше оберіть самостійно.

Таблиця 5

Знання	Результати морального виховання історії України, розуміння ідеї української державності, національної свідомості, державної політики на сучасному етапі, норм моралі, законів, вимог статутів.	Знання	Результати психологічної підготовки психічних труднощів навчальної та професійної діяльності, їх впливу на психіку, засобів управління власними психічними можливостями.
Вміння та навички	моральної поведінки, їх застосування до оцінки подій у власному оточенні, колективі, організації, загалом у країні	Вміння та навички	подолання труднощів навчальної та професійної діяльності, управління своїми психічними станами та діяльністю.
Погляди та переконання	з питань власної моральності, професійної діяльності та її призначення, необхідності додержання норм моралі та права.	Погляди та переконання	необхідності і можливості подолання труднощів та управління своїми психічними станами та діяльністю.
Мотиви та установки	які відображають ставлення працівника до виконання своїх обов'язків, до колег, до праці у певній професійній організації, до діяльності уряду, ідеї національної державності.	Мотиви та установки	які відображають прагнення працівника до активних дій у складних умовах навчальної та професійної діяльності.
Якості особистості	переконання, державна свідомість, патріотизм, моральне обличчя та правосвідомість, які проявляються у повсякденній суспільно-корисній праці та поведінці.	Якості особистості	які характеризують готовність до успішних дій у складних умовах навчальної та професійної діяльності (сміливість, рішучість, витримка, самовладання, винахідливість, емоційно-вольова стійкість).

Варіант № 7

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає командир загону (сфера цивільного захисту), таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

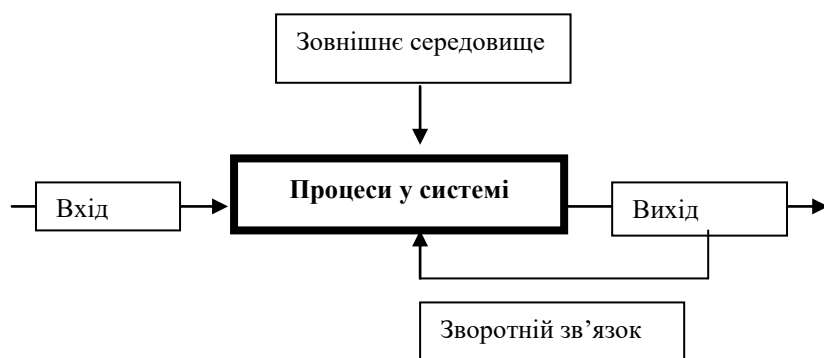
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

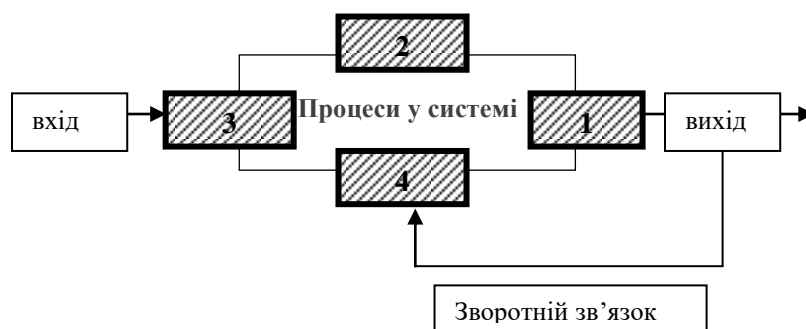
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
 1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

На особистість рятувальника впливають три важливі для психологічної підготовки процеси. Кожен із процесів має свою сутність, зміст та мету. Лише їх поєднання дає оптимальний результат. Розкрийте явища психіки, на які впливають та відповідні засоби, які використовують в кожному процесі. Наведіть конкретний приклади їх впливу на особистість рятувальника із практики сьогодення, або на людину з вашого оточення. Для цього заповніть таблицю 2. Робоче місце виберіть самостійно за таблицею 1.

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеоспостерігач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Таблиця 2

Назва робочого місця « _____ »

Процес	Явища психіки на які впливають та засоби
1) процес зовнішнього впливу; його суб'єкти: суспільство, керівник підрозділ обставини навчальної діяльності; обставини професійної діяльності	
2) процес змін в особистості, який виявляється у: діях, діяльності, поведінці, психічних станах, в окремих ситуаціях, під час виконання обов'язків, у складних умовах.	
3) процес самовпливу, самоорганізації, це: зміни поведінки, психічних станів з метою подолати труднощі під час виконання завдань.	

Завдання 3

Виберіть за таблицею 1 посаду та зробіть для неї аналіз труднощів та якостей, які необхідно розвивати у рятувальника на заняттях з психологічної підготовки. За зразок візьміть таблицю 6. Проте, пишiть назви труднощів не для групи труднощів, як це є у таблиці 6, а додавайте в яких конкретно ситуаціях вона має місце, наприклад: «небезпека – небезпека неправильного вдягання засобів захисту пожежним-рятувальником», або «небезпека – небезпека перекриття клапана дихання водолаза» і т. ін. Складіть повний, конкретний, чіткий та обґрунтований перелік небезпек. Це дасть Вам можливість чітко уявляти труднощі та навантаження на рятувальника і під них конкретно ставити мету та підбирати засоби психологічної підготовки.

Таблиця 1

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеоспостерігач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Таблиця 6

Перелік труднощів та професійно важливих психологічних якостей рятувальника

Групи труднощів, які долає рятувальник під час виконання завдань	Якості, необхідні для успішного подолання цих труднощів
Небезпека (реальна і вигадана)	Сміливість, мужність, схильність до ризику
Раптовість, нове, невизначеність щодо впливів факторів обстановки	Витримка, самоволодіння
Дефіцит часу та інформації Протиріччя в інформації	Ініціативність, винахідливість, спокійність
Відповідальність за прийняте рішення і його виконання	Обов'язковість, відповідальність, самостійність
Стрес-фактори підвищеної інтенсивності (вогонь, шум, змінений склад повітря)	Емоційно-вольова стійкість

Варіант № 8

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає начальник караулу (зміни, поста) оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використовуйте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність Він: <i>відчуває</i> : опір, переживаєте за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

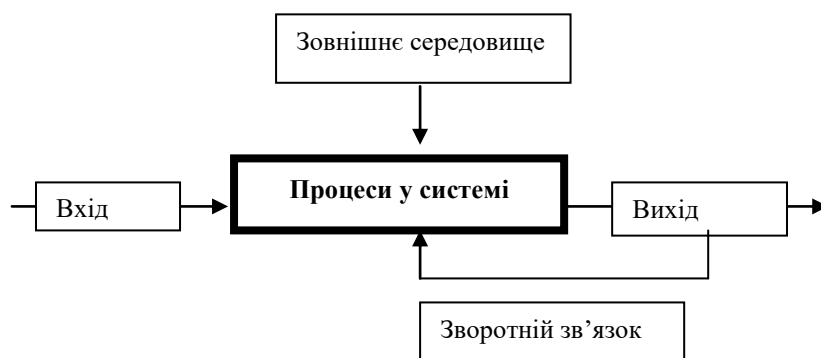
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

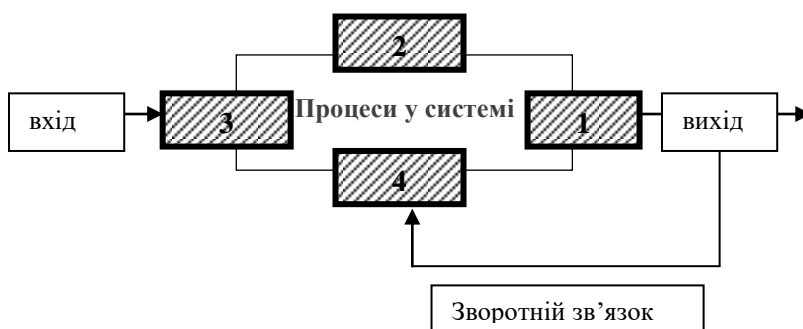
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
 1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Основними цілями психологічної підготовки прийнято вважати:

- розвиток та активізацію психологічних якостей людини;
- формування психологічної стійкості та готовності до виконання професійних завдань;
- розвиток необхідних психологічних функцій та рис особистості.

Виберіть на Ваш розсуд низку ситуацій професійної діяльності в яких

передбачаються дії рятувальника. Виходячи із них та цілей, сформулюйте мету заняття: а) для будь-якого заняття в межах службової підготовки, б) заняття і психологічної підготовки, в) тактико-спеціальних навчань, г) заняття з пожежної тактики, д) заняття з протипожежної та аварійно-рятувальної техніки, ж) заняття з пожежно-рятувальної та фізичної підготовки, з) заняття з організації робіт у непридатному для дихання середовищі, д) заняття, де є звичайне обчислення, наприклад розмірів споруди.

Підберіть необхідні засоби психологічної підготовки. Зробіть їх перелік. Зробіть оцінку необхідної та достатньої кількості, необхідного часу експонування. Зробіть оцінку належної якості засобів на етапі підготовки.

Завдання 3

Виберіть за таблицею 1 посаду та зробіть для неї аналіз труднощів та якостей, які необхідно розвивати у рятувальника на заняттях з психологічної підготовки. За зразок візьміть таблицю 6. Проте, пишiть назви труднощів не для групи труднощів, як це є у таблиці 6, а додавайте в яких конкретно ситуаціях вона має місце, наприклад: «небезпека – небезпека неправильного вдягання засобів захисту пожежним-рятувальником», або «небезпека – небезпека перекриття клапана дихання водолаза» і т. ін. Складіть повний, конкретний, чіткий та обґрунтований перелік небезпек. Це дасть Вам можливість чітко уявляти труднощі та навантаження на рятувальника і під них конкретно ставити мету та підбирати засоби психологічної підготовки.

Таблиця 1

Назви посад та класифікація спеціальностей

Управлінські	Виконавські		
	Сенсорно-моторні	Сенсорні	Моторні
оперативний черговий	водій мототранспортних засобів	телефоніст	вантажник
начальник частини	водій вантажних автомобілів спеціального призначення	радіотелефоніст	вартівник
начальник караулу, начальник зміни	водій автомобілів (автобусів)	контролер КПП	дезінфектор
командир відділення		гідрометеостері гач	
	Виконавські		
	Сенсорно-когнітивні	Моторно-вольові	Технологічні
	оператор	пожежний-рятувальник	машиніст
	дозиметрист	водолаз	моторист
	оператор ЕОМ		

Перелік труднощів та професійно важливих психологічних якостей рятувальника

Групи труднощів, які долає рятувальник під час виконання завдань	Якості, необхідні для успішного подолання цих труднощів
Небезпека (реальна і вигадана)	Сміливість, мужність, схильність до ризику
Раптовість, нове, невизначеність щодо впливів факторів обстановки	Витримка, самоволодіння
Дефіцит часу та інформації Протиріччя в інформації	Ініціативність, винахідливість, спокійність
Відповідальність за прийняте рішення і його виконання	Обов'язковість, відповідальність, самостійність
Стрес-фактори підвищеної інтенсивності (вогонь, шум, змінений склад повітря)	Емоційно-вольова стійкість

Варіант № 9

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає оперативний черговий (загону, центрального командно- диспетчерського пункту, оперативно-рятувальної служби цивільного захисту., таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використовуйте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуйте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність Він: <i>відчуває</i> : опір, переживаєте за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

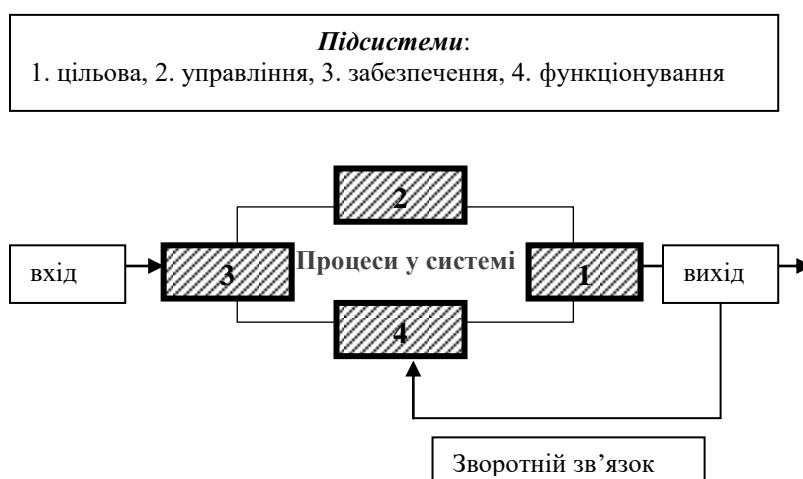
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Назвіть складники мети та напишіть мету для занять: а) будь-якого заняття в межах службової підготовки, б) заняття із психологічної підготовки, в) тактико-спеціальних навчань, г) заняття з пожежної тактики, д) заняття з протипожежної та аварійно-рятувальної техніки, ж) заняття з пожежно-рятувальної та фізичної підготовки, з) заняття з організації робіт у непридатному для дихання середовищі, д) заняття, де є звичайне обчислення, наприклад розмірів споруди.

Підберіть необхідні засоби психологічної підготовки. Зробіть їх перелік. Зробіть оцінку необхідної та достатньої кількості, необхідного часу експонування.

Завдання 3

Травма й реакції на травматичні переживання: жахливі сновидіння, яскраві спогади, нав'язливі думки про подію, – що з них зветься «флешбеками»? Розкрийте їх ознаки. Розкрийте ознаки ПРСП за DSM-5/

Варіант № 10

Завдання 1

На розвиток спроможності мислити системно та формулювати письмово висновки з такого аналізу щодо професійно важливої ситуації

1. Виберіть із обов'язків, за які відповідає державний інспектор з питань цивільного захисту та техногенної безпеки, таку ситуацію, що можна вважати типовою та важливою на його робочому місці. Її буде необхідно проаналізувати

2. Для цього, поділіть цю ситуацію на частини (поняття), які вважаєте за необхідне для проведення достатнього та повного аналізу. Наприклад, використайте поняття, що наведені у таблиці 1, де розкрито, взаємодію чи протидію рішенню керівника з боку інших. Дайте назву виокремленим елементам уявної ситуації, найменуєте їх.

Таблиця 1

Приклади понять використаних для аналізу взаємодію чи протидії рішенню керівника

Психіка фахівця	його дії чи дії інших	ситуація, її фактори
Він, <i>хоче</i> : зробити, сказати, почути, отримати, відповідь, відповісти, розповісти, подумати, попіклуватись, зняти навантаження, відпочити, припинити неправомірні чи шкідливі дії, поновити працездатність	активність, поведінка, рухи, слова, фрази, судження, висловлювання, оцінки, теми спілкування; контакти та їх зміст; діяльність, яка з ким, чим, в яких умовах.	контекст, середовище подія, факт, умови діяльності, низка ситуацій, збіг обставин, чинник групи чи колективу, чинник влади, не знання, безкультур'я
Він: <i>відчуває</i> : опір, переживає за неякісне, несвоєчасне, не в повному обсязі виконання		
Він <i>має</i> : думки, позиції, ставлення, очікування, наміри налаштування стан, прояв, підготовленість		

3. З огляду на елементи «чорної скриньки», яка уявляє системний підхід, розгляньте кожен елемент ситуації як систему чи підсистему та їх взаємодію. Це будуть поняття, якими думають, використані для опису та моделювання ситуації.

4: Зробіть описи кожного елемента уявної ситуації та дайте письмову відповідь, яку оформіть у вигляді таблиці 2. Перетин її рядків в колонок буде розкривати відповідність особливостей професійної ситуації вимогам системного підходу. Скільки необхідно поставити собі питань та які саме, щоб обґрунтовано стверджувати що підхід до аналізу ситуації був системним? Яким було співвідношення цільової та інших компонент підсистеми? Чому це системний аналіз, а не ситуативний чи комплексний підхід? В чому були труднощі такого способу думання? Будьте готовими обґрунтувати її викладачу.

Описи понять для проведення системного аналізу професійної ситуації

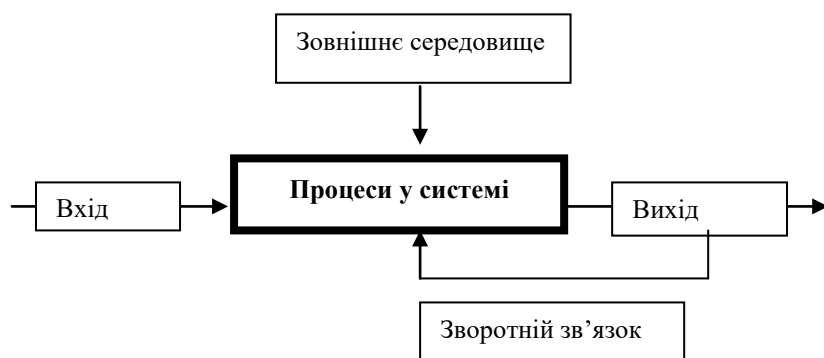
Назва ситуації _____.

№ п/п	Елементи «чорної скриньки» чи системного підходу	Описи понять необхідних та достатніх для проведення системного аналізу професійної ситуації		
		фахівець	його дії	ситуація, її фактори
1	<p>Цільова підсистема (до чого прагне в ситуації)</p> <p>Цілепокладання, може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. підвищення якості діяльності 2. пошук ресурсів, їх збереження; 3. розширення власної інтелектуальної експансії у середовищі; 4. організаційно-технічний розвиток системи; 5. збереження здоров'я виконавців, розвиток колективу 			
2	<p>Підсистема управління забезпечує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 фіксацію предмета управління, того "що треба"; 2. осмислення з точки зору наявних ресурсів; 3. встановлення норми діяльності виконавців; 4. контроль та корегування норми; 5. обґрунтування дій управління, їх сенс, заради чого вони; 			
3.	<p>Підсистема забезпечення може бути спрямоване на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. методичні; 2. ресурсні; 3. інформаційні; 4. правові; 			
4.	<p>Підсистема функціонування може бути спрямоване на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збір інформації; 2. планування, прогноз; 3. розробка та реалізація 			

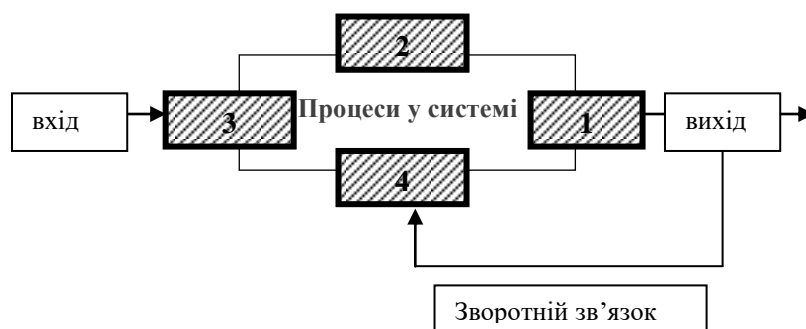
управлінських рішень; 4. організація процесів; 5. управління виконавцями; 6. облік , документування, документообіг; 7. аналіз та оцінка кінцевих результатів; 8. мотивація до праці; 9. регулювання;			
--	--	--	--

Допоміжні матеріали

«Чорна скринька» системного підходу та її елементи

Підсистеми:
 1. цільова, 2. управління, 3. забезпечення, 4. функціонування

Поняття „процеси ” у системі може бути розкрито через виокремлення підсистем (понять) або елементів цих процесів.

Завдання 2

Змоделюйте для ситуації психологічної підготовки рятувальників навантаження:
 а) різні за інтенсивністю переживань, б) тривалістю, в) зосередженістю вольових зусиль. Перелік ситуацій.

З'ясуйте причини помилкових дій: а) викликані невпевненістю, б) через професійну або іншу невідповідність

Завдання 3

Розкрийте мету, зміст, технологію, послідовність і терміни проведення, «розбору польотів», керівником підрозділу після повернення з виконання завдання для зменшення травматизації особового складу. Чим цей захід вирізняється від дебрифінгу, який проводить психолог?

5. Література

1. Абрамов Ю.О., Грінченко Є.М., Кірючкін О.Ю. Моніторинг надзвичайних ситуацій. Підручник / Ю.О. Абрамов, Є.М. Грінченко, О.Ю. Кірючкін – Харків: АЦЗУ, 2005. – 530 с.
2. Агаєв Н. А., Дикун В. Г., Чорний В. С. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України підручник / Н. А. Агаєв, В. Г. Дикун, В. С. Чорний. 2020. –754 с.
3. Азаров С.І., Сидоренко В.Л., Єременко С.А., Пруський А.В., Демків А.М. Захист критичної інфраструктури в умовах надзвичайних ситуацій: монографія / С.І. Азаров, В.Л. Сидоренко, С.А. Єременко, А.В. Пруський, А.М. Демків. –К., 2021. – 375 с.
4. Альбошій О.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Рашкевич С А., Труш О.О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України: Навчальний посібник / О.В. Альбошій, М.М. Кулешов, О.О. Калашніков, С А. Рашкевич, О.О. Труш. - Харків, 2007. - 310 с.
5. Андронов В.А., Рогозін А.С., Соболев О.М., Тютюник В.В., Шевченко Р.І. Природні та техногенні загрози, оцінювання небезпек. Навчальний посібник. / В.А. Андронов, А.С. Рогозін, О.М.Соболев, В.В. Тютюник, Р.І. Шевченко – Харків: НУЦЗУ, 2011. – 270 с.
6. Бойчук Ю. Д. Сучасні здоров'язберезувальні технології : монографія / Ю. Д. Бойчука. – Харків: Оригінал, 2018. – 724 с.
7. Бочелюк В. Організаційна психологія на підприємстві / В. Бочелюк. – К.: Скиф, 2012. – 272 с.
8. Варенко В. М., Братусь І. В., Дорошенко В. С., Смольников Ю. Б., Юрченко В. О. Системний аналіз інформаційних процесів: Навч. посіб. / В. М. Варенко, І. В. Братусь, В. С. Дорошенко, Ю. Б. Смольников, В.О. Юрченко. – К.: Університет «Україна», 2013. – 203с.
9. Власов П. К. Психологія проектування організації на етапі задуму: дис. ... доктора психологічних наук: 19.00.10 – «організаційна психологія; економічна психологія» / П. К. Власов. – К., 2017. – 564 с
10. Г.С.Грибенюк Основи практичної психології рятувальника / Г С. Грибенюк. – Черкаси, 2005. – 521 с.
11. Герасименко М., Мараєва В., Мацагор О. Навчальний посібник з національно-патріотичної підготовки особового складу Збройних Сил України на 2020 навчальний рік / М. Герасименко, В. Мараєва, О. Мацагор. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2020. – 113 с.
12. Горбунова В. В. Психологія командотворення: ціннісно-рольова парадигма : дис.... д-ра психол. наук: 19.00.05 – «Соціальна психологія, психологія соціальної роботи» / В. В. Горбунова. – К., 2014. – 376 с.
13. Грибенюк Г. С. Психологічна класифікація спеціальностей оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України / Г. С. Грибенюк // Вісник Національного університету оборони України. – 2019. – №2 (40). – С. 46 - 53.
14. Грибенюк Г. С. Психологічна підготовка: курс лекцій / Г. С. Грибенюк. – Черкаси: ЧПБ НУЦЗ України 2015. – 200 с.
15. Грибенюк Г.С. Організаційно-ділова гра / Г.С. Грибенюк. – Черкаси, 2021. – 51 с.

16. Данілін О.М. Техногенна безпека об'єктів та технологій: курс лекцій / Данілін О.М. – Х.: НУЦЗУ, 2015. – 89.
17. Долгий М.Л., Осипенко С.І. Обґрунтування системного підходу до управління захистом та безпекою населення у надзвичайних ситуаціях / М.Л.Долгий, С.І.Осипенко // УкрНДІЦЗ. – 2006. – № 2. – С. 120–122. – Режим доступу:
https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=PJT8w8kAAAAJ
18. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять Наказ від 14.10.2013 № 1231 «Про прийняття національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами, затвердження національних стандартів України, скасування нормативних документів України та міждержавних стандартів в Україні». – Режим доступу: http://online.budstandart.com.ua/catalog/doc-page?id_doc=57361
19. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» № 2245-III від 18.01.2001 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
20. Зливков В. Л. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В. Л. Зливков, С. О. Лукомська, О. В. Федан. – Київ: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
21. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с.
22. Карамушка Л. М. Психологічні засади організаційного розвитку : монографія / Л. М. Карамушка. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 206 с.
23. Карамушка Л. М. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посібник / Л. М. Карамушка. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.
24. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук. – К. : ТОВ «Видавництво “Логос”». – 207 с.
25. Кодекс цивільного захисту України : [закон України, 02.10.2012 р., № 5403-VI] // Голос України, 2012. – № 220 (5470). – С. 4-20. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
26. Колесніченко О. С. Психологічна готовність працівників МНС України до професійної діяльності в екстремальних умовах: дис. ... кандидата психологічних наук: 19.00.09 – «Психологія діяльності в особливих умовах» / О. С. Колесніченко. – К., 2011. – 238 с.
27. Комаров О.В. Методологія, форми і методи надання психологічної допомоги та здійснення психокорекційної роботи в системі Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи: Методичні рекомендації / О.В. Комаров. – К., 2004. – 78 с.
28. Курс психологічної підготовки особового складу військ (сил) Збройних Сил України (КРС 01.313.004-2013 (01)) / Ген.штаб ЗС України. – К., – 2013. – 201 с.
29. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с
30. Методичні рекомендації з проведення тренінгових занять для підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної

напруженості / Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер, К.В.Терещенко [та ін.]; за ред. Л. М. Карамушки. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. – 49 с.

31. Методичні рекомендації щодо проведення психологічної підготовки особового складу Збройних Сил України / Ген.штаб ЗС України. – К., – 2012. – 214 с.
32. Наказ ДСНС України № 707. від 05.12.2018 р. «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0707388-18#Text>
33. Наказ МВС України № 22 від 17.01.2019 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-19#Text>
34. Наказ МВС України № 262/141 від 27.03.2017 «Про затвердження Інструкції про порядок обміну інформацією у сфері запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації між Державною службою України з надзвичайних ситуацій і Державним агентством України з управління зоною відчуження» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-17#Text>
35. Наказ МВС України № 658 від 06.08.2018 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#Text>
36. Наказ Міністерство праці та соціальної політики України № 6375 від 04.12.2002 «Про затвердження Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0637203-02#Text>
37. Наказ МНС України № 338 від 18.12.2000 «Про затвердження Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-05#Text>
38. Наказ МНС України № 425 від 11.11.2003 «Про затвердження Положення про моніторинг потенційно небезпечних об'єктів» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1238-03#Text>
39. Наказ МНС України № 98 від 23.02.2006 «Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-06#Text>
40. Наказ МВС України № 340 від 26.04.2018 « Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж» [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України від 27.07.2018 — 2018 р., № 57, стор. 33, стаття 2000, код акта 90903. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
41. Наказ МВС України № 747 від 31.08.2017 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України від 08.12.2017 2017 р., № 96, стор. 527. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17/card6#Public>.

42. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «[Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні](#)» [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України № 26 Ст. 91. – 2015. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>
43. Наказ МНС України № 177 «Настанова з організації соціально-гуманітарної роботи з особами рядового і начальницького складу та працівниками органів і підрозділів цивільного захисту». [Електронний ресурс] // МНС України. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0177666-08#Text>
44. Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» підготовки здобувача на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека». – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 30 с.
45. Осьодло В.І. Методичний poradник з питань морально-психологічного забезпечення для командирів військових частин(підрозділів) та військовослужбовців, які приймають участь в АТО / В.І. Осьодло. – К.: НУОУ, 2015. – 88 с.
46. Палеха Ю. І. Ключі до успіху, або Організаційна та управлінська культури / Ю. І. Палеха.. – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 2000. – 211 с.
47. Пауэлл Т., Пауэлл Дж. Психотренинг по методу Хосе Сильвы / Т. Пауэлл, Дж. Пауэлл. — СПб: Питер Пресс, 1996. — 192 с.
48. Поканевич О. А. Формування психологічної готовності до професійної діяльності у майбутніх пожежних-рятувальників: дис. ... кандидата психологічних наук: 19.00.09 – «Психологія діяльності в особливих умовах» / О. А. Поканевич. – Х., 2019. – 279 с.
49. Посібник з оцінки ризиків на робочому місці Європейська Комісія Люксембург Бюро офіційних публікацій Європейських Співтовариств 1996 р. – 57 с.
50. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2022 р. № 1030 «Порядок ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та їх обліку» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2022-%D0%BF#Text>
51. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
52. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF#Text>
53. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1107-2011-%D0%BF#Text>
54. Прокопенко Г.О. Теорія систем і системний аналіз / Г.О. Прокопенко. – Черкаси
55. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології: Навч. посібн / В. І. Розов. – К.: Кондор, 2005. – 278 с.
56. Садковий В.П. Основи психологічного забезпечення діяльності МНС: Підручник / В.П. Садковий. – Х.: УЦЗУ, 2009. – 244 с.

57. Синопис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків / перекл. з англійської; упор. та наук. ред. Леся Підлісецька. (Серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія»). – Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. – 112 с.
58. Сміт Патрік. Діти та війна: навчання технік зцілення / Сміт Патрік, Дирегров Етл, Юле Уільям. – укр. переклад – Інститут психічного здоров'я УКУ, 2014. – 84 с.
59. Сорока К.О. Основи теорії систем і системного аналізу: /К.О. Сорока. – ХНАМГ:, 2004. – 291 с.
60. Стасюк В.В. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: Підручник: у 2 ч. Ч.1. / В. В. Стасюк. – К.: НУОУ, 2012. – 682 с.
61. Стоєцький В.Ф., Дранишников Л.В., Єсипенко А.Д., Жартовський В.М., Найверт О.В. Управління техногенною безпекою об'єктів підвищеної небезпеки. / В.Ф. Стоєцький, Л.В. Дранишников, А.Д. Єсипенко, В.М. Жартовський, О.В. Найверт - Тернопіль: Астон, 2005. – 408 с.
62. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.
63. Тімченко В.О. Психологічні наслідки перебування рятувальників у зоні проведення антитерористичної операції дис.... канд. психол. наук: 19.00.09 / В.О. Тімченко. – Харків., 2017. – 199 с.
64. Хоружий С.М. Пішко І.О., Лозінська Н.С. Психологічна робота з посттравматичними стресовими розладами у військовослужбовців Збройних Сил України. Частина 2: Групові форми психологічної допомоги військовослужбовцям у подоланні наслідків психологічної травматизації. Методичний посібник / С.М. Хоружий, І.О. Пішко, Н.С. Лозінська. — К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 84 с.
65. Янкович О. І. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник / О. Янкович, Ю. Беднарек, А. Анджеєвська. – Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. – 212 с.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

«Сучасні управлінські, інформаційно-психологічні технології»
(назва дисципліни)

Студента 1-го курсу (т.н. 1 рік 9 місяців)
Групи 1 ОР «магістр»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»
Борисенко В. М.
Шифр 319

м. Черкаси – 2023 рік

Упорядник: Грибенюк Г.С. - професор кафедри психології діяльності в особливих умовах доктор психологічних наук, професор.

Розглянуто на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту
Протокол від 1.09.2022, № 2